

בס"ד. ש"פ עקב, כ"ף מנחם-אב (מאמר ב') ה'תשכ"ז*

ועתה ישראל מה הו' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה גו'¹, ואיתא בגמרא² אטו יראה מילתא זוטרתה היא (ומתרץ) אין לגבי משה מילתא זוטרתה היא. וידוע הדיוק בזה³, הרי שואל מעמך כתיב (מכאו"א מישראל), ומהו התירוץ לגבי משה מילתא זוטרתה היא. גם צריך להבין מה דאיתא בגמרא⁴ חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום שנאמר ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך, אל תקרי מה אלא מאה⁵. וכתב המהרש"א⁶ דהטעם על זה שדרשו אל תקרי מה כו' הוא⁷ כי לפי פירוש הפשוט קשה אטו יראה מילתא זוטרתה היא ולכן דרשו אל תקרי מה אלא מאה, שדבר זה (לברך מאה ברכות בכל יום) בנקל לאדם לקיים, ועי"ז יבוא ליראה את ה'⁸. וצריך ביאור, מהי המעלה דמאה ברכות שעל ידם באים ליראה את הו'. וגם צריך להבין, ע"פ הידוע שכל הפירושים שבאותו הפסוק שייכים זל"ז⁹, מהי השייכות דמה ומאה. וגם מהי השייכות דשני פירושים הנ"ל (שמתרצים הקושיא אטו יראה מילתא זוטרתה היא), דלגבי משה מילתא זוטרתה היא ואל תקרי מה אלא מאה.

(ב) והנה החילוק בין הפירוש כפשוטו (מה) להפירוש הנדרש ע"פ הלימוד דאל תקרי (מאה), דלהפירוש כפשוטו, מה קאי על ליראה גו', דכל מה שה"א שואל מעמך הוא ליראה את הו', ולהפירוש הנדרש, מה (מאה) הו"ע לעצמו¹⁰, דזה שה"א שואל מעמך הוא מה, מאה ברכות, אלא שע"ז תבוא ליראה את הו'. ועוד

(* יצא לאור בקונטרס כ"ף מנחם-אב — תשמ"ט, "לקראת יום כ"ף מנחם-אב, יום הסתלקות-הילולא של הרה"ג והרה"ח כו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק ז"ל שניאורסאהן, אביו של — יבלח"ט — כ"ק אדמו"ר שליט"א . . . יום ראשון פ' ראה ה'תשמ"ט).

מאמר הא' שנאמר בהתועדות זו (ד"ה והי' עקב) נדפס לעיל ע' קפו ואילך.

(1) פרשתנו (עקב*) י, יב.

(2) ברכות לג, ב.

(3) מפרשי הש"ס וע"י ברכות שם. תניא רפמ"ב. ועוד.

(4) מנחות מג, ב.

(5) תוספות שם (מפרשי. וראה חדא"ג מהרש"א שם). וכ"ה בזח"ג קעט, א. בתניא רבתי בתחלתו. ערוך ערך מאה. שו"ע אדה"ז או"ח רסמ"ו. ובכ"מ.

(6) בחדא"ג למנחות שם. הובא באוה"ת פרשתנו ע' תקסה.

(7) ראה של"ה חלק תושבע"פ לשונות סוגיות אות א (תג, סע"א), דהלימוד "אל תקרי" הוא כשיש קושיא בפשט הכתוב.

(8) ופירוש כי אם ליראה הוא, דזה שה"א שואל מעמך לברך מאה ברכות "אין כוונתו כי אם ליראה וגו'" (חדא"ג מהרש"א שם).

(9) ועד בנוגע לפס"ד במעשה בפועל, כידוע הראי' לזה מ"שעטנז" (נדה סא, ב) — ראה לקר"ש ח"ג ע' 782. ובכ"מ.

(10) וגם להמובא לעיל (הערה 8) מחדא"ג מהרש"א — מאה ברכות ויראה הם שני ענינים, ורק שהכוונה בזה ששואל מעמך מאה ברכות הוא כשביל היראה.

(* דמיני' מתברך כ"ף מנחם-אב דשנה זו [תשמ"ט — בה י"ל המאמר], שחל בתוך ג' ימים דבטר שבתא.

חילוק בין שני הפירושים, דלשון מה מורה שהענין (המדובר) הוא דבר קטן, ובלשון הגמרא מילתא זוטרת, ומאה הוא מספר גדול ועד לשלימות המספר, דבאותיות, מספר הכי גדול הוא מאות¹¹. ובפרט לפי המבואר בחסידות¹², דזה שניתוסף במאה על מה הוא אלף אותיות פלא, אור הסובב שלמעלה מהשתלשלות. וצריך להבין, דלכאורה, שני חילוקים אלה שבין שני הפירושים, הם הפכים. דמזה שהמאה ברכות הם הקדמה ליראה, מובן, שהיראה היא למעלה מהם¹³, ואעפ"כ, החיוב דמאה ברכות נלמד מהדרש אל תקרי מה אלא מאה, ובנוגע להיראה כתיב מה גו' שואל מעמך, דלשון מה מורה (כנ"ל) על דבר קטן.

ג) **והנה**¹⁴ מבואר בדרושי הצ"צ¹⁵ בפירוש הכתוב מה ה"א שואל מעמך, דמה הוא ביטול, כמו ונחנו מה¹⁶, והוא הביטול עצמי שלמעלה מהשכל שמצד עצם הנשמה. ופירוש מה ה"א שואל מעמך הוא שה"א שואל מעמך הביטול דמ"ה. דזה שהביטול דמ"ה יש בכאו"א מישראל מצד עצם הנשמה, הוא בהעלם וְהַעֲלֵם זה הוא לא רק מפני שנפש הבהמית מעלמת ומסתרת על ביטול זה, אלא שגם מצד עצמו הוא נעלם, להיותו למעלה מגילויין, וה"א שואל מעמך (מכאו"א מישראל) שהמ"ה שבו יהי' בגילוי. וזהו גם מה שממשיך בכתוב ליראה את הוי', כי שרש הביטול דיראה, גם דיראה תתאה, הוא הביטול עצמי שמצד עצם הנשמה, ביטול דמ"ה. וכידוע¹⁷ החילוק בין יראה לאהבה, דאהבה להיותה מציאות שרשה הוא בהגילויים דהנשמה, ויראה להיותה ביטול שרשה הוא בעצם הנשמה. וזהו מה שהקשו בגמרא אטו יראה מילתא זוטרת, היא, אף שהיראה שבפסוק זה היא היראה המביאה לקיום המצוות (כמפורש בכתוב ליראה את ה' אלקיך ללכת בכל דרכיו¹⁸), ובנוגע לאהבה המביאה לידי קיום המצוות מבואר בתניא¹⁹ שזה בנקל לכל אדם, כי אהבה תלוי' בהשגה²⁰, ולכן, ע"י התבוננות, בנקל לכל אדם להגיע לאהבה המביאה לקיום המצוות. משא"כ יראה, מכיון שהיא באה מהביטול דעצם הנשמה שלמעלה מהשכל, א"א להגיע אלי²¹

11 ראה לקו"ת ר"פ ברכה. וראה גם חדא"ג מהרש"א שם.

12 אוה"ת פרשתנו ע' תקפח. שם (כרך ה) ע' ב"לג. ובכ"מ.

13 ובחדא"ג מהרש"א שם "שהיא (היראה) ודאי מילתא רברבי".

14 בהבא לקמן, ראה גם ד"ה ועתה ישראל ה'תשל"ז (לקמן ע' רח ואילך). עיי"ש.

15 אוה"ת פרשתנו ע' תקפא"ב. וכ"ה גם בהמשך תער"ב ח"ב ע' א"קכא. וראה גם לקו"ת מסעי צא, ג.

16 בשלח טז, ז.

17 ראה תו"א קיד, ד. לקו"ת ראה לא, א. ביאוה"ז לאדמו"ר האמצעי פא, א"ב. ביאוה"ז להצ"צ ע' תכג.

18 קונטרס העבודה פ"ג (ע' 18).

19 תניא פמ"ב (ס, סע"ב).

19 פי"ז.

20 ראה סד"ה ועתה ישראל תער"ב (המשך תער"ב ח"א ע' צג), דאהבה "תלוי' בהשגה", ויראה היא

"מכח העצמי שבנפש".

בהמשך תער"ב שם, שאהבה, להיותה "תלוי' בהשגה" לכן "לא כאו"א שייך לזה". ויש לומר, דבהמשך תער"ב שם מדובר באהבה שבהתגלות הלב. אבל האהבה המביאה לעשיית המצוות, שלזה מספיק גם אהבה שבתעלומות הלב (תניא שם כב, סע"ב), בנקל לכל אחד להגיע לזה כמפורש בתניא שם.

21 ומ"ש בהמשך תער"ב שם, שהיראה להיותה באה "מכח העצמי שבנפש" "בנקל לכאו"א להגיע לזה"

— הוא שביכלתו של כאו"א לגלות הנשמה שבו (ע"י הענין דמאה ברכות וע"י משה שבו, כדלקמן בפנים).

ע"י התבוננות²², אטו יראה מילתא זוטרתא היא. ובכדי לגלות המ"ה דהנשמה, שרש היראה, הוא ע"י נתינת כח מלמעלה, המשכה מלמעלה מהשתלשלות שעבודת האדם אינה מגעת לשם. וזהו שע"י מאה ברכות מגיעים ליראה, כי מאה הוא בכתר²³, וע"י המאה ברכות, ובפרט ע"י ברכת המצוות, הוא המשכת האתעדל"ע שאין אתעדל"ת מגעת לשם, שע"י המשכה זו מתגלה המ"ה דהנשמה [אל תקרי מה אלא מאה], ועי"ז באים ליראה²⁴. וזהו לגבי משה מילתא זוטרתא היא, כי המשכת האתעדל"ע שאין האתעדל"ת מגעת לשם היא (בעיקר) ע"י משה²⁵. וכידוע²⁶, שתורה, תורת משה, היא אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת.

ויש להוסיף, שיש יתרון בהמשכת האתעדל"ע שע"י משה, תורה, לגבי ההמשכה שע"י מאה ברכות. כי תורה היא בחי' פנימיות. ולכן גם המשכת האתערותא לדעילא שע"י התורה, היא נמשכת בפנימיות (בדוגמת אתעדל"ע שנמשכת ע"י עבודה²⁷). ולכן, גם היראה שנמשכת עי"ז, היא הרגש פנימי יותר²⁸.

ד) ועפ"ז יש לומר, דמה ומאה, יש בכל אחד מהם מעלה. דזה שהמ"ה הוא בהעלם²⁹ ובכדי שיבוא לגילוי הוא ע"י המשכת בחינת מאה, אור שלמעלה מהשתלשלות — הוא מפני המעלה שבמאה לגבי מה. ולכן, לשון מה מורה

אבל לא שמגיעים לזה ע"י התבוננות. ולהעיר מקונטרס העבודה שם "שיש בנ"א שבטבע בתולדתם יש בהם קבלת עומ"ש ויראת אלקים כו' מפני שאין זה תלוי באיזה ידיעה פרטית ובהשגה והתבוננות כ"א בהרגש אלקי". וראה הערה הבאה.

22) ומ"ש בתניא פמ"ב דבכדי לבוא ליראה צריך להתבונן ולהעמיק דעתו — אין זה שההשגה (שע"י ההתבוננות) מביאה ליראה*, אלא, שבכדי "לגלות אוצר של יראת שמים הצפון ומוסתר בכינת הלב כו' בחי' ומדרגה שלמעלה מהזמן" (תניא שם ס, רע"א) [דיש לומר שהוא ע"ד המבואר בפנים ששרש היראה הוא בעצם הנשמה], גילוי זה הוא ע"י הדעת, "שהדעת הוא המקשר מצפוני בינת הלב אל בחי' גילוי" (תניא שם ס, סע"ב).

23) ביאוה"ז לאדאמ"צ ר"פ ח"ש (יב, סע"ג). ביאוה"ז להצ"צ שם ע' עז ואילך. ובכ"מ.

24) ראה לקו"ת מסעי צא, ג ואילך. — הובא באוה"ת שבעה"ת 6 בהמשך לפירוש המהרש"א שע"י מאה ברכות באים ליראה.

25) ראה לקו"ת שם צב, א [ושם, שזהו ע"ד ההמשכה שע"י מאה ברכות]. ובאוה"ת פרשתנו ע' תקסב (בפירוש השני) דזהו"ע "לגבי משה מילתא זוטרתא היא".

26) ראה גם לקו"ת ואתחנן ג, סע"ד.

27) ראה לקו"ת ויקרא ב, ג. שה"ש כד, ב. ובכ"מ.

28) ויש לקשר זה עם המבואר בתניא פמ"ב (הובא באוה"ת שבעה"ת 25 בפירוש הראשון) דפירוש לגבי משה מילתא זוטרתא היא הוא לגבי הדעת שבכל אחד מישראל, כי דעת הוא בחי' פנימיות, דנוסף לזה ששכל בכלל הוא פנימי, הנה במוחין גופא, עיקר ענין הפנימיות הוא בדעת.

29) ראה לעיל סעיף ג', שבההעלם דמ"ה — שני ענינים: זה שנה"ב מעלמת ומסתר עליו. וזה שמצד עצמו הוא בהעלם להיותו למעלה מגילוי. ומ"ש בפנים דבזה שהוא בהעלם הוא למטה מבחי' מאה — הוא, לכאורה, גם בנוגע לההעלם שמצד עצמו. ד"מאה" בא בגילוי גם למטה, משא"כ מ"ה (מצד עצמו) הוא מוכרח להיות בהעלם (בעצמותו), ובכדי לבוא בגילוי (בהדרגות שלמטה ממנו) הוא דוקא ע"י ההמשכה ד"מאה".

* להעיר מהמשך תער"ב ח"א פקע"ז (ע' שסב), דבכדי לבוא לאהבה, מספיק השגה, ובכדי לבוא ליראה, מכיון שיראה היא ביטול, הוא דוקא ע"י "הכרה והרגש דעצם הדבר". — והרי מובן, שההכרה באלקות "בעצם הדבר" הוא דוקא ע"י גילוי הנשמה.

על דבר קטן, ומאה הוא שלימות המספר (כנ"ל סעיף ב). אבל לאיך, זה שהאור שלמעלה מהשתלשלות (מאה) בא בגילוי למטה בכדי לעורר ולגלות המ"ה דהנשמה — הוא מצד המעלה שבמה לגבי מאה. וע"י המשכת בחי' מאה לעורר המ"ה, מיתוסף עילוי גם בבחינת מאה (כדלקמן סעיף ח"ט).

(ה) **ויובן** זה ע"פ המבואר בהמאמר ד"ה זה שבהמשך תע"ר³⁰, שהחילוק בין אור הממלא לאור הסובב הוא גם בשרשם לפני הצמצום. דזה שאור הקו (אור הממלא) מתלבש בכלים הוא (לא רק מפני שהמשכתו היא ע"י הצמצום, אלא) לפי שגם בשרשם לפני הצמצום הוא אור שבבחינת גבול [דזהו שגם לפני הצמצום יש ע"ס הגנוזות]³¹, אלא שלפני הצמצום, הגבול שבו הוא בהעלם (ע"ס גנוזות), ולאחרי שהגבול שבו בא בגילוי ע"י הצמצום³², ביכלתו להתלבש בכלים³³. והטעם על זה שאור זה הוא בבחי' גבול, אף שגדר האור הוא שהוא דבוק בהעצם ומעין העצם³⁴, הוא, כי ענינו של אור זה הוא להאיר את העולמות³⁵. וזהו החילוק בין אור הבל"ג (השרש דאור הסובב) והאור שבבחינת גבול (השרש דאור הממלא), שאור הבל"ג, הוא (לא בכדי להאיר, אלא) גילוי העצם. והגם שגם גילוי זה הוא בשביל איזו כוונה (שהרי למעלה אין שייך הכרח ח"ו) — הכוונה בגילוי אור זה היא שיהי' גילוי כזה שענינו הוא (לא להאיר אלא) גילוי העצם³⁶. ולכן, באור זה אין שייך שיהי' בו מדידה והגבלה (עשר ספירות) גם בהעלם, וגם לאחרי שמאיר בכלים ובעולמות אינו בא בהם בהתלבשות ורק מקיף עליהם, סובב. והאור שלהאיר העולמות, הגם שגם אור זה הוא דבוק בהעצם ומעין העצם, מ"מ מכיון שאור זה הוא בשביל העולמות, העולמות תופסים מקום לגבי, ולכן גם כן הוא לפני הצמצום, שאז אינו שייך שיאיר בעולמות, יש בו בהעלם מדידה והגבלה (ע"ס הגנוזות), ולאחרי שמאיר בכלים ובעולמות, הוא מתלבש בהם.

(ו) **ומבאר** בהמאמר³⁷, דהמשל על זה בכחות הנפש שבאדם (מבשרי אחזה אלוה³⁸) הוא החילוק בין הרצון לשאר הכחות. דזה שכל הכחות מתלבשים באברי הגוף (דוגמת אור הממלא שמתלבש בעולמות) והרצון הוא מקיף את כל אברי הגוף בשוה (דוגמת הסובב), הוא, כי כל הכחות, גם לפני שמתלבשים באברי הגוף³⁹,

30 ח"א ע' פה ואילך. כמה פריטים דלקמן בפנים — מבוארים בהמאמרים (דהמשך) שלפני המאמר ד"ה ועתה ישראל, ובמאמר זה (בתחלתו) מובאים הם בקיצור.

31 ראה בארוכה המשך הנ"ל פט"ו ואילך.

32 עיקר גילוי הגבול דהאור הוא לאחרי שנמשך ומתגלה בכלים. וגילוי הגבול דהאור שע"י הצמצום הוא — שהוא בערך להתלבש בכלים (המשך הנ"ל ספ"ב. ועוד).

33 ראה בכ"ז שם פכ"ט ואילך.

34 דענין זה הוא גם באור הגבול — ראה בארוכה המשך הנ"ל פט"ז. ובכ"מ.

35 המשך הנ"ל פמ"ח.

36 המשך הנ"ל שם. וראה שם ר"פ קכח. סה"מ תרצ"ט ע' 48. תש"ג ע' 125.

37 פמ"ט (ע' פז) ואילך.

38 איוב יט, כו.

39 ושני ענינים בזה: גם בהיותם כלולים בנפש אינם הארת הנפש, אלא שהנפש (שהיא בלתי מוגבלת) כוללת כחות מוגבלים; ולכן, המשכתם מהנפש (עוד לפני שמתלבשים באברי הגוף) הוא ע"י צמצום, שעי"ז

הם מציאות (שמחוץ להנפש), ולכן, כשנמשכים באברי הגוף, הם מתלבשים בהם. והרצון, אינו מציאות לעצמו וכל ענינו הוא הטיית והמשכת הנפש, ולכן, גם כשנמשך באברי הגוף אינו מתלבש בהם ורק מקיף עליהם. וממשיך בהמאמר⁴⁰, שעד"ז הוא בהנמשל למעלה, הוא החילוק שבין תורה למצוות. דתורה, שהיא חכמתו של הקב"ה (מציאות כביכול), המשכתה למטה באדם הלומדה היא בפנימיות, ותורתך בתוך מעי⁴¹. והמצוות שהם רצון העליון, גילוי העצמות, המשכתם למטה באדם המקיים את המצוות היא באופן דמקיף והעלם, שהאור דהמצוה אינו נרגש בהאדם⁴². דזה שע"י קיום המצוות נעשה זיכוך בהאדם, שלכן מצוה גוררת מצוה⁴³, הוא רק פעולת האור דהמצוה, אבל האור עצמו אינו נרגש בו⁴⁴. בדוגמת הרצון שבנפש האדם, דהגם שהרצון פועל באברי הגוף, הרצון עצמו אינו מתגלה בהם. וממשיך בהמאמר [בסיומו, בהחלק שמבאר הפסוק ועתה ישראל מה הוי' אלקיך שואל מעמך, אל תקרי מה אלא מאה], דבכדי שיתגלה הרצון דהמצוות עצמו, הוא ע"י ברכת המצוות. וזהו"ע חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, מאה הוא בכתר (רצון), וע"י המאה ברכות, ובפרט ע"י ברכת המצוות, נמשך הרצון בגילוי.

ז) וצריך להבין, דלכאורה, הרי הענין דמקיף ופנימי המבואר בהמאמר, שעל זה בא המשל דרצון ושכל, הוא אור הממלא ואור הסובב, ומה נוגע כאן לבאר החילוק בין תורה ומצוות. ויש לומר הביאור בזה בהקדים דזה שהבריאה היא בשביל התורה ובשביל ישראל⁴⁵, הכוונה בזה היא לא רק לבריאת העולם אלא גם לכל הגילויים, גם להגילויים שלפני הצמצום, ואפילו להגילוי דאור הבל"ג שהוא גילוי העצם. שהרי הכוונה בכל הגילויים היא בכדי שעל ידם יהי' אח"כ בריאת העולם [וגם הגילוי שאינו להאיר את העולמות אלא גילוי העצם הוא לפי שכך עלה ברצונו ית' שהאור השייך לעולמות יומשך מהאור שלמעלה משייכות לעולמות]⁴⁶, ומכיון שבריאת העולם היא בשביל התורה ובשביל ישראל, נמצא שגם כל הגילויים הם בשביל התורה ובשביל ישראל.

ועפ"ז יש לומר, דהטעם הפנימי על זה שנמשכו שני הגילויים דסובב וממלא, גילוי העצם וגילוי שלהאיר העולמות, הוא מפני שבתורה וישראל יש דוגמת שני ענינים אלה. דשני ענינים אלה בתורה הם תורה ומצוות, וכישראל הם שכל ורצון [דזה שבנפש האדם יש שכל ומדות הוא בעיקר בישראל, אדם אתם אתם

הם נעשים בערך להתלבש באברי הגוף — בדוגמת שני הענינים (דלעיל ס"ה) בהגבול דאור הקו, כמו שהוא לפני הצמצום וכמו שנמשך ע"י הצמצום (ראה המשך הנ"ל פ"ג ופ"ב).

40 פנ"ב (ס"ע צב ואילך).

41 תהלים מ, ט. וראה תניא פ"ה (ט, סע"ב ואילך).

42 ראה תניא פמ"ו (סו, סע"א) — הובא בהמשך הנ"ל שם.

43 אבות פ"ד מ"ב.

44 ראה גם המשך תרס"ו ע' קצט.

45 פרש"י ר"פ בראשית.

46 ראה בארוכה ד"ה וידבר אלקים ה'תשכ"ח סעיף ז (לעיל ח"ג ס"ע של ואילך). וראה ע"ז בהנסמן

קריוין אדם⁴⁷, ומזה נשתלשל כן גם באוה"ע]. ועפ"ז יש לומר דזה שמביא בהמאמר משל על סובב וממלא מרצון ושכל שבאדם, ובהמשך לזה ביאור החילוק בין מצוות לתורה, הוא (גם) בכדי לרמז שהשרש דשני הגילויים (גילוי העצם וגילוי שלהאיר העולמות) הוא (דוגמת) שני ענינים אלה שבתורה וישראל. וזה מוסיף בהבנת העילוי דשני גילויים הנ"ל, שיש בהם לא רק ענין הגילוי אלא גם דוגמא להענינים דתורה וישראל ששרשם הוא בהעצמות.

(ח) **ועפ"ז** יש לבאר זה שידוע⁴⁸ שהאתערותא דלעילא הנמשכת מעצמה בכדי לעורר אתערותא דלתתא היא ממקום שאין אתערותא דלתתא מגעת לשם. דלכאורה צריך ביאור, הרי זה שאין אתעדל"ת מגעת לשם הוא כי לגבי דרגא זו התתא אינו תופס מקום [ויש להוסיף, דזה שאין תפיסת מקום להנבראים לגבי דרגא זו הוא כי השרש דסובב (שממנו נמשכת אתעדל"ע זו) הוא האור שענינו הוא לא להאיר את העולמות אלא גילוי העצם], ואיך נמשך משם אתעדל"ע בכדי לעורר אתערותא דלתתא. וע"פ הנ"ל יש לומר, דע"ז שהאור שהוא גילוי העצם הוא דוגמת ענין זה שבישראל, ע"ז נרגש שהכוונה בו היא בשביל ישראל. ולכן נמשכת ממנו אתעדל"ע בכדי לעורר אתעדל"ת. ויש להוסיף, דע"י המשכת האתעדל"ע לעורר האתעדל"ת מיתוסף עילוי בהאתעדל"ע ובהמקום שממנו נמשכת האתעדל"ע. כי⁴⁹ ע"ז מתגלה בו עוד יותר הכוונה שבו, וגם זה שהוא דוגמת ענין שבישראל ששרשם הוא בהעצמות.

(ט) **וזהו** ועתה ישראל מה גו' אל תקרי מה אלא מאה, דזה שהכתיב הוא מה והקרי הוא מאה, דכתיב וקרי הם העלם וגילוי⁵⁰, הוא, כי מאה הוא הסובב, ובשרשו האור דגילוי העצם — גילוי, ומה הוא המ"ה דהנשמה, שהוא בהעלם. דע"י שהנשמה נעשית נברא⁵¹, המ"ה שבה הוא בהעלם (ובכדי שיבוא גילוי הוא ע"י המשכת בחי' מאה, כנ"ל סעיף ג' וד'). והנה העלם זה הוא למטה מגילוי. וע"פ היריעה⁵² שכתוב הוא למעלה מקרי, יש לומר, דההעלם דהמ"ה דנשמה שמרומו בזה שמה הוא הכתיב, הוא זה שהנשמה מושרשת בהעלם העצמי דהעצמות. ויש להוסיף, דזה שמאה הוא הקרי של הכתיב דמה, הוא, כי ע"י ההמשכה דמאה לעורר המ"ה, נרגש בו (כנ"ל סוס"ח) שהוא דוגמת גילוי המ"ה דישראל.

ועד"ז הוא גם בישראל עצמם, דע"י שהנשמה מאירה את הגוף, שבו (דוקא) הוא בחירת העצמות⁵³, ניתוסף עילוי בהנשמה, וע"ד לע"ל שהנשמה תהי'

(47) יחזקאל לד, לא. יבמות סא, א. וש"נ.

(48) לקר"ת שה"ש כד, א.

(49) נוסף שע"ז נשלמת הכוונה שבשבילה נמשך הגילוי.

(50) ראה אגה"ק סי"ט (קכת, א). וראה גם המשך חייב אדם לברך תרל"ח בסופו (ע' עח) בענין הכתיב וקרי דמה ומאה (אלא שהביאור שם הוא באר"א).

(51) ראה ביאוה"ז לאדהאמ"צ פינחס קטו, א. סה"מ תש"ד ע' 33 ואילך.

(52) ראה אגה"ק שם.

(53) תניא פמ"ט (ע, רע"א) וראה בארוכה סה"ש תורת שלום ע' 120 ואילך.

ועתה ישראל, ש"פ עקב, כ"ף מנחם-אב (ב), ה'תשכ"ז
רא

ניזונית מהגוף⁵⁴. ויהי רצון שבקרוב ממש יקויים היעוד⁵⁵ והקיצו ורננו שוכני עפר
ובעל ההילולא בתוכם, ונלך כולנו במהרה קוממיות לארצנו בביאת משיח צדקנו,
בעגלא דידן ממש.

54) המשך וככה תרל"ז פצ"א-ב. וראה גם סה"ש תו"ש ס"ע 127 ואילך. סה"מ קונטרסים ח"ב תיג, ב.
ובכ"מ.

55) ישעי' כו, יט.